

Top 10 *Helenium* andere cultivars dan 'Moerheim Beauty'

Er zijn verschillende geslachten waarbij in de Nederlandse naam het woord 'zon' voorkomt: zonnehoed, zonneoog, zonnebloem, zonnerosje. Verwarrend, want sommige lijken ook nog akelig veel op elkaar. Gelukkig valt *Helenium* of zonnekruid op door een duidelijk bolvormig hart, waarbij de kroonbladen aan de onderste helft van de bol vastzitten. Het zijn altijd flinke bossen met behoorlijk veel blad en met in verhouding korte vertakte bloemstelen. De stengels zijn vaak gevleugeld, ook een kenmerk dat de andere geslachten niet hebben. *Helenium* is lid van de *Asteraceae*, de composietenfamilie die erom bekendstaat veel insecten aan te trekken.

Auteur:
Marlien van
der Linden

Marlien van der Linden

Combinaties

Helenium komt van nature voor op open vlaktes in Noord- en Centraal-Amerika; het is een echte Amerikaanse prairieplant. Hij houdt van een rijke, niet te droge bodem in de volle zon, maar wat halfschaduw wordt ook verdragen. Het is dus logisch om *Helenium* te combineren met andere prairieplanten, zoals *Vernonia*, *Amsonia*, *Baptisia*, *Aster*, *Solidago* en verschillende siergrassen. Niet Amerikaans, maar wel geschikt voor een mooie combinatie is *Crocosmia* – een luchtige en kleurige tegenhanger van de 'volle' *Helenium*. In de winter blijft de plant goed overeind staan, wat een mooi donkerbruin silhouet geeft dat mooi afsteekt tegen beige siergrassen.

Grote diversiteit

De laatste jaren zijn er veel nieuwe cultivars van *Helenium* op de markt gebracht. Kwekerij Jacobs in Vriescheloo heeft zonnekruidcultivars verzameld; op open dagen tijdens de bloeitijd worden de bloemen op vaasjes gezet met een naamlabel eraan. Dat is overzichtelijk: zo kun je de diversiteit in het geslacht goed zien, maar het is wel een hele klus om dit voor te bereiden. De beroemde Duitse vasteplantenkweker Ernst Pagel heeft in zijn werkzame leven 70 verschillende *Helenium*-varianten geselecteerd. De meeste daarvan zijn weer verdwenen, maar samen met Mien Ruys, een echte *Helenium*-fan, heeft hij de populariteit in die tijd wel vergroot.

Eén van de bekendste *Helenium*-cultivars komt van kwekerij Moerheim, de kwekerij van haar vader: *Helenium* 'Moerheim Beauty', die nog steeds veel wordt toegepast. Zoals gezegd zijn er de laatste jaren dus weer een aantal bij gekomen, waaronder laagblijvende cultivars, want de meeste worden toch wel rond 1 meter hoog. Een compact groeiende vorm biedt weer nieuwe toepassingen.

Ziekten en plagen

Helenium is vrij makkelijk in het onderhoud. Als de omstandigheden goed zijn, dus bij niet te droge grond en in de zon, is hij vrij van ziekte en plagen. In een 'slakkenjaar' is het raadzaam om de planten bij het uitlopen in het voorjaar in de gaten te houden. Staan ze toch te droog of op arme grond, dan kan er meeldauw optreden. Mocht dit vóór de langste dag gebeuren in een warme zomer, dan kan de plant teruggeknipt worden. Hij zal dan opnieuw uitlopen met fris nieuw blad. Dit kan ook gedaan worden om de bloei te verlaten of de planten lager te houden dan de originele lengte; dat wordt de *Chelsea chop* genoemd. Mocht de groei kracht in de loop der jaren achteruitgaan, dan wordt het tijd om de planten op te rooien en te scheuren, waarbij de oude delen weggegooid kunnen worden. Ze kunnen dan opnieuw uitgeplant worden.

De top 10, van geel via oranje naar bruinrood

Deze top 10 is gebaseerd op ervaring, een keuringsrapport van de Duitse vasteplantenvereniging en het oordeel van Kwekerij Jacobs, en daarnaast heb ik gekeken naar verschillende hoogtes en bloemvormen. Van alles wat, dus.

1. *Helenium 'Kanaria'*

Dit is een al wat oudere cultivar, maar hij blijft onovertroffen. De heldergele kleur – je kunt wel zeggen kanariegeel – mag weer gebruikt worden in de border. Het hart, dat bij veel soorten bruin is, blijft bij deze plant juist geel tijdens de bloei. De hoogte is rond 1 meter. De bloembladen sluiten soms wel en soms niet tijdens de bloei, die duurt van eind juli tot ver in augustus. Het blad is vrij groot en gezond groen.

2. *Helenium 'El Dorado'*

Door het bruine hart en de goudgele kroonbladen oogt 'El Dorado' net een tint donkerder. Hij kleurt mooi bij roesttinten die een oprisser nodig hebben om te voorkomen dat het geheel te saai wordt. De hoogte is iets meer dan 1 meter. De bloeitijd is van juli tot in september, met wat geluk. In een Duitse vergelijkend warenonderzoek kreeg hij drie sterren toebedeeld, omdat hij voor een *Helenium* zeer grootbloemig is.

3. *Helenium 'Rauchtupas'*

De bloemblaadjes van 'Rauchtupas' staan los van elkaar en bevatten een vleug oranje. Dat komt doordat de bloemblaadjes hol staan en de achterkant oranje is – een leuke nuance. Hij wordt bijna 1,50 meter hoog, maar blijft over het algemeen toch goed rechtop staan. Ook dit is weer een driesterrenwinnaar. Een *Rauchtupas* is overigens een bruin gekleurde edelsteen.

4. *Helenium 'Short 'n' Sassy' PBR EU 43299*

'Short and Sassy' heeft nóg meer oranje in de bloem en is bovendien compact groeiend, wat hem interessant maakt om te gebruiken. Meestal staat *Helenium* achter in de border, maar deze kan als randbeplanting gebruikt worden, want hij wordt maar 40 centimeter hoog. Hij bloeit van juli tot en met september. Hij heeft ooit een zilveren medaille gewonnen op Plantarium, omdat hij echt vernieuwend is in het sortiment.

5. *Helenium 'Sahin's Early Flowerer'*

Dit is misschien wel mijn favoriet. 'Sahin's Early Flowerer' bloeit blij oranje-roestkleurig gemêleerd, staat stevig op de steel en is altijd een succes. Hoeveel *Helenium*-cultivars je ook naast elkaar zet, deze haalt je er altijd tussenuit. Hij haalt makkelijk 1 meter hoogte en bloeit van juli tot ver in september. De grote bloemen leverden in Duitsland drie sterren op.

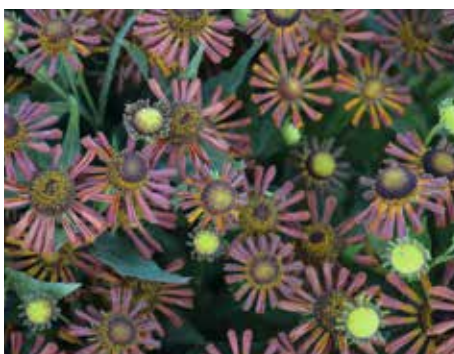
6. *Helenium 'Salsa' (pbr)*

'Salsa' is ook één van de nieuwe cultivars die laag blijven. Hij blijft stekken bij ongeveer 40-50 centimeter. De variatie in brons, terra en meniekleuren geeft een warm gevoel. Onder gunstige omstandigheden (lees: bij een niet te natte nazomer) bloeit hij tot in oktober. De bloemdoorsnede is niet groot, maar staat in verhouding tot de hoogte. Ook dit is een driesterrenwinnaar. Dat is goed om te weten, want er zit nogal wat kaf tussen het koren bij de laagblijvers.

7. Helenium 'Kupferziegel'

Het bloemhart van 'Kupferziegel' begint groen en wordt allengs bruiner. De bloembladen zijn licht bruinrood, net iets frisser dan die van 'Moerheim Beauty'. Ondanks zijn lengte van 120 tot 140 centimeter blijft de plant goed overeind staan. Ook dit is weer een kanjer die in de prijzen is gevallen, want de vrij grote bloemen en rijke bloei zorgen voor één grote bloemenzee.

8. Helenium 'Loysder Wieck'

Door de vorm van de bloemblaadjes is deze plant zeer herkenbaar. Hij is ooit gevonden door een 'Loysder' (Leusdense) docent plantenkennis. De omgevouwen kroonblaadjes lijken op een molenwiek, vandaar de naam. Het is een stevig rechtopstaande plant, die daarom is bekroond met drie sterren. Hij wordt rond 1 meter hoog en bloeit in juli en augustus, met een uitloop naar september.

9. Helenium 'Kupferzwerg'

Nog een cultivar met koper in de naam. Het is trouwens opvallend hoeveel cultivars een Duitse naam dragen; dat was zelfs de schrijver van een Amerikaans vasteplantenboek opgevallen. Met een hoogte van 1 meter hoorde de plant bij zijn introductie bij de lagere soorten. Inmiddels zijn er dus veel lagere cultivars op de markt. De donkere bronsbruine kleur is opvallend en het randje meeldraden geeft een subtiel accent.

10. Helenium 'Potters Wheel'

Tot slot een hoger wordende cultivar. Deze kan doorgroeien tot wel tot 1,30 meter en blijft dan nog steeds stevig op zijn stelen staan. Daarvoor is hij dan ook bekroond met drie sterren. De bloem is niet overduidelijk groot, maar het subtiel gele randje langs het bloemblad maakt hem tot een aparte verschijning. De roodbruine bloemkleur is één van de donkerste. Zorg voor een vrolijke tegenhanger of juist een bronskleurig siergras.

Top 10 Helenium	Kleur bloem	bloeitijd	Hoogte	per m ²
<i>Kanaria</i>	geel	jul-aug	90-110 cm	7
<i>El Dorado</i>	warm geel	jul-sept	90-110 cm	7
<i>Rauchtopas</i>	geel met oranje	jul-sept	130-150 cm	7
<i>Short 'n' Sassy</i>	warm oranje	jul-sept	40-50 cm	9
<i>Sahin's Early Flowerer</i>	gemeleerd oranje	jul-sept	100-120 cm	7
<i>Salsa</i>	donker oranje	jul-okt	40-50 cm	9
<i>Kupferziegel</i>	licht bronsrood	jul-sept	120-140 cm	7
<i>Loysder Wieck</i>	brons rood	jul-sept	90-110 cm	7
<i>Kupferzwerg</i>	bruinrood	jul-sept	90-110 cm	7
<i>Potter's Wheel</i>	donker bruinrood	jul-sept	130-140 cm	7

Pluktuin of in de border

Door de stevige stelen zijn alle cultivars van *Helenium* te gebruiken als snijbloem. Ze zijn onder de juiste omstandigheden ziektevrij, waardoor ze dus biologisch gekweekt kunnen worden. Of je ze nu wilt plukken of alleen voor de sier in de border zet, je hebt er altijd veel plezier van. Juist in de nazomer, de opmaat tot de herfst, zijn de warme kleuren van *Helenium* heel geschikt voor het maken van een *hot border*, zoals de Engelsers het noemen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!